

ASPECTE ALE IDENTIFICĂRII PESOANEI JURIDICE PRIN INTERMEDIUL DENUMIRII

Asist. univ. drd. Lavinia Elena Smarandache
Universitatea din Craiova

En droit roumain, le nom social comme attribut d'identification de la personne morale, joint d'un caractère légal et donc généralement obligatoire; il suit, au niveau du contenu, le modèle allemand, constituant ainsi une des peu nombreuses exceptions faites par le législatif roumain, habituellement et cohéremment inspiré par les modèles italien et français.

1. Preliminarii. Orice persoană juridică are dreptul subiectiv nepatrimonial și obligația corelativă de a avea o denumire care să o individualizeze în calitatea sa de subiect de drept participant la raporturi juridice, cu efectele pe care le induce această calitate, și implicit să o diferențieze de celelalte subiecte de drept precum și de cei care au constituit-o. De altfel, denumirea aleasă în mod liber și compusă cu respectarea rigorilor legislative va trebui menționată în actele constitutive ale persoanei juridice. Tematica va fi abordată distinct pentru persoanele juridice necomercianți supuse înregistrării în registre speciale prevăzute de lege, persoanele juridice societăți cooperative și persoanele juridice comercianți, ambele înmatriculabile în registrul comerțului. Ultima categorie de subiecte de drept este supusă unor dispoziții speciale ale actelor normative, cu caracter derogator de la dreptul comun, inclusiv referitor la condițiile și modalitățile de individualizare în circuitul juridic. Denumirea persoanei juridice reprezintă acel apelativ legal și obligatoriu constând într-o sintagmă de cuvinte formată cu respectarea normelor de compunere, prevăzut de legile speciale, pentru majoritatea persoanelor juridice, în raport de specificul acestora, pentru care există o opțiune liberă din partea persoanei sau persoanelor ce constituie respectiva persoană juridică și care trebuie stipulat în actul de înființare. Deoarece termenul a fost asociat în literatura de specialitate cu noțiunile de firmă, firmă colectivă¹, firmă socială², denumire comercială și nume comercial se impun unele precizări. În ceea ce privește persoanele juridice necomercianți (societățile agricole, grupurile de interes economic necomerciale, asociațiile și fundațiile, partidele politice, sindicatele, societatea civilă profesională cu răspundere limitată, asociațiile de societăți cooperative, uniunile și asociații profesionale constituite de societățile cooperative) sunt valabile și echivalente atât noțiunea de denumire cât și cea de firmă, ambele apelative fiind consacrate legislativ cumulativ³ sau individualizat⁴. Din analiza legilor speciale se constata totuși preferința

¹Ion Băcanu, *Firma și emblema comercială*, Revista de drept comercial nr. 2/1998, p. 88

²Codul comercial din 1887(art.78) "firma socială este rezervată pentru SNC, SCS și SCA. Societatea anonimă nu avea firmă, ci o denumire" citat de Ion Băcan, *Firma și emblema comercială*, Revista de drept comercial nr.2/1998, p. 88

³Art. 11 lit. a "Actul constitutiv va cuprinde obligatoriu următoarele: a) denumirea-firma societății" și art. 12 lit. a "Statutul va cuprinde obligatoriu, în afară celor prevăzute la art.8, următoarele :a) denumirea-firma societăți" din Legea nr.36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură publicată în M.Of. nr. 97/ 6 mai 1991

⁴Art. 14 alin(1) "Firma societății agricole se compune: a) dintr-o denumire.."din Legea nr.36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură publicată în M.Of nr 97/ 6 mai 1991

legiuitorului pentru termenul denumire fără ca această să dobândească un sens particular, distinct⁵. Categoria persoanelor juridice societăți cooperative (meșteșugărească, de locuințe, de consum, de valorificare, agricole, pescărească, de transporturi și forestieră) este privilegiată beneficiind de o reglementare relativ nouă și suficient de precisă pe segmentul denumirii acestora. Astfel, termenul folosit de textul legii este numai acela de denumire⁶. Denumirea de uniune județeană și de uniune națională (în materia societăților cooperative) poate fi întrebuințată numai de acele uniuni care îndeplinesc condițiile referitoare la membrii ce o pot constitui stabilite de legea specială.

Controversată a fost însă în doctrină denumirea persoanei juridice ce are calitatea de comerciant, cu precădere în materia societăților comerciale. Deși majoritatea autorilor au pus semnul egalității între firmă, denumire sau denumire comercială (în cazul societăților comerciale) și nume comercial⁷ a fost exprimată și opinia contrară motivată de faptul că sintagma nume comercial nu este menționată în nici un act normativ intern.⁸ Contraargumentul adus este cel potrivit căruia noțiunea de nume comercial este conținută în dispozițiile Convenției de la Paris din 1883 pentru protecția proprietății industriale, ratificată de către România inclusiv în forma ei revizuită. Chiar dacă legea registrului comerțului nu a preluat terminologia și a preferat termenul de firmă ne raliem opiniei conform căreia aceasta lipsă de corelare a prevederilor legale cu prevederile Convenției, nu constituie o abatere de la aceasta ținând cont de faptul că ambele noțiuni au același sens și scop. Numele comercial nu trebuie însă confundat cu termenul de *nom commercial* uzitat de dreptul francez unde desemnează apelativul sub care o persoană exercită comerțul și se identifică în raporturile cu clientela. În legislația franceză mai există deasemenea atât noțiunea de *denomination sociale*, reprezentând numele ce desemnează societatea, cât și noțiunea de *raison sociale*, redând apelativul unei societăți constituită din asociați cu răspundere nelimitată, compunerea denumirii plecând de la numele acelor asociați.⁹ Subliniem de asemenea și alte înțelesuri de care este susceptibilă noțiunea de "firmă" În accepțiunea limbajului curent, termenul firmă este fie identificat cel mai frecvent cu însăși persoana juridică comerciant indiferent de forma juridică sub care aceasta este constituită, fie asociat înțelesului de suport material pe care este inscripționată firma comerciantului persoană juridică.¹⁰

În accepțiunea legală, consacrată de art. 30 alin. 1 din Legea nr.26/1990 privind registrul comerțului firma este numele sau denumirea sub care un comerciant își exercită comerțul și sub care semnează. Se poate concluziona că denumirea persoanei juridice este echivalentul termenului firmă, ele suprapunându-se ca sens. De altfel, cele două noțiuni

⁵Art. 7 alin (1) din Legea partidelor politice nr. 14/2003, publicată în M.Of. nr. 25/17 ianuarie 2003, art. 6 alin (1) lit. a Legea sindicatelor nr. 54/2003 publicată în M.Of. nr. 75/5 februarie 200, 3 art. 103 alin (3) din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației, publicată în M.Of. nr. 172/28 februarie 2005

⁶Art. 16 alin (1) lit c și art. 90 alin (2) lit c și alin (3) lit a din Legea nr.1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației, publicată în M.Of. nr. 172/28 februarie 2005

⁷Yolanda Eminescu, *Tratat de proprietate industrială*, Editura Academiei Române, București, 1983, vol.II, Semne distinctive, p.178 și I.L.Georgescu, *Drept comercial român*, București, 1974, vol.I, p.537 citați de Ion Băcanu, *Firma și emblema comercială*, Revista de drept comercial nr. 2/1998, p. 88

⁸Ion Băcanu, *Firma și emblema comercială*, Revista de drept comercial nr.2/1998, p. 88

⁹A.Bertrand, *Marques et brevets, dessins et models*, Delmas, 1995, p.468 citat de Viorel Roș, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura Global Lex, București, 2001, p.551

¹⁰I. Băcanu, *Firma și emblema comercială*, Editura Lumina Lex,1998, p.13 citat de Titus Prescure, *Registrul comerțului*, Editura All Beck, București, 2001, p.416

sunt întrebuițate în calitatea lor de sinonime în actele normative ce reglementează diversitatea persoanelor juridice .

2. Reglementare. În materia persoanelor juridice comercianți (societățile comerciale, companiile naționale și societățile naționale, regiile autonome, grupurile de interes economic cu caracter comercial și cooperativele de credit) dreptul comun în materia regimului juridic al firmei este conturat de dispozițiile cuprinse în *Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, completată¹¹, modificată și republicată. Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale* face de asemenea referire la firma societăților comerciale, în câteva articole, instituind obligativitatea menționării acesteia în actele constitutive (art. 7 și art. 8), sancțiunile aferente acestei omisiuni (art.46, art.48, art. 56 și urm.) precum și obligativitatea prezentării dovezii de disponibilitate a firmei cu ocazia autentificării actului constitutiv(art. 16). *Legea nr.161/200¹²* ce reglementează și grupurile de interes economic formulează și unele precizări în legătură cu denumirea acestora. Subliniem aspectul constând în obligativitatea înregistrării în registrul comerțului a tuturor grupurilor de interes economic, indiferent dacă au sau nu calitatea de comerciant. Pentru persoanele juridice necomercianți, mențiuni referitoare la denumire se regăsesc în legile speciale ce le reglementează. Astfel, *Legea nr.36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură* precizează că firma societăților agricole are un caracter derogator de la legile speciale legilor speciale în materie (art. 16 alin. 2). În *Legea partidelor politice nr. 14/2003, Legea sindicatelor nr. 54/2003, O.G nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile, Legea nr.1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției, Statutul profesiei de avocat* se regasesc în principal dispoziții ce consacră obligativitatea menționării denumirii în actele constitutive și modalitatea de compunere a denumirii pentru majoritatea persoanelor juridice reglementate. Cadrul legal, implicit referitor la denumire, este asigurat pentru persoanele juridice societăți cooperative de *Legea nr.1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției*. Având în vedere că societăților cooperative sunt înregistrate în registrul comerțului în urma unei proceduri asemănătoare celei pentru comercianți persoanele juridice, apreciem că dispozițiile Legii nr.21/1990 privind registrul comerțului ar trebui să constituie dreptul comun în materia denumirii și să completeze absențelor normative din legea specială.

3. Condiții de valabilitate. Firma comercianților persoanelor juridice aflate sub incidența dispozițiilor Legii nr.21/1990 va putea fi înregistrată în registrul comerțului odată cu înmatricularea subiectului de drept sau ulterior, la modificarea denumirii, dacă este simultan disponibilă, distinctivă și licită. Cele trei condiții, apreciate în doctrină¹³ ca și condiții de fond ce asigura validitatea firmei, rezultă implicit din lege și explicit din noemele metodologice care precizează conținutul dispozițiilor legale. Disponibilitatea rezidă din susceptibilitatea firmei de a fi apropiată de un comerciant, deoarece nu aparține altui comerciant, prin înregistrarea ei anterioară în registrul comerțului sau printr-o rezervare

¹¹Normele metodologice nr. 608-733/1998 privind modul de ținere a registrelor comerțului și de efectuare a înregistrărilor, emise de Camera de Comerț și Industrie a României și de Ministerul Justiției, publicată în M.Of nr. 176 din 11 mai 1998

¹²Legea nr.161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, publicată în M.Of. nr.279 din 21 aprilie 2003

¹³Viorel Găină, Drept comercial, Vol. II, Editura EUC-CRAIOVA, 2003, p. 82, și Ion Băcan, *Firma și emblema comercială*, Revista de drept comercial nr.3/1998, p. 22

anterioară, pentru același obiect de activitate și pentru aceeași arie teritorială de desfășurare a activității.

Operațiunea verificării disponibilității firmei prezintă următoarele trasături: are un caracter obligatoriu atât pentru Oficiul registrului comerțului sesizat cu o astfel de solicitare, cât și pentru persoanele juridice anterior întocmirii actelor constitutive, deoarece trebuie menționată în actul de înființare indiferent care este titulatura acestuia (statut, contract de societate, act constitutiv etc) sau, după caz, la modificarea firmei deja înregistrate. Una din lacunele legii registrului comerțului, ce ar trebui completată într-o viitoare modificare, o reprezintă instituirea obligativității verificării disponibilității firmei nu numai în materia societăților comerciale, ci și pentru ceilalți comercianți persoane juridice; se face la cererea solicitantului, care poate fi orice persoană interesată; se raportează la firmele anterior înregistrate sau rezervate și se limitează numai la acelea care au același obiect de activitate și se afla în aceeași arie teritorială de desfășurare a activității; se poate efectua la nivel național sau pe raza mai multor județe, în ambele cazuri numai de către Oficiul Național al Registrului Comerțului, sau doar pe aria unui județ sau a municipiului București, operațiunea fiind realizată de către Oficiul registrului comerțului din județul respectiv sau al municipiului București..

Dacă Oficiul registrului comerțului constată cu ocazia verificării că sunt îndeplinite condițiile legale va elibera dovada rezervării acesteia, valabilă pentru o perioadă de cel mult 3 luni de la data înregistrării cererii, cu posibilitatea prelungirii rezervării. Dovada verificării disponibilității și rezervării firmei se prezintă în momentul autentificării actelor constitutive sau la darea de dată certă actului constitutiv al persoanei juridice societății comerciale, urmând să fie depusă în original la dosarul întocmit în vederea înmatriculării comerciantului persoană juridică în registrul comerțului

Distinctivitatea reflectă pe de o parte caracterul necomun al firmei (în sensul că nu este necesară, generică sau uzuală¹⁴), iar pe de alta parte necesitatea elementului de noutate (înțeles într-un sens relativ așa cum s-a aratat în doctrină¹⁵ pe care trebuie să îl prezinte orice firma pentru a se putea deosebi de cele deja înregistrate sau rezervate anterior în registrul comerțului pentru același obiect de activitate și pentru aceeași arie teritorială de desfășurare a acesteia. Caracterul licit al firmei vizează respectarea dispozițiilor imperative ale legii privind ordinea publică sau bunele moravuri și, în general, limitele concurenței loiale. Acestea din urma sunt formulate normativ¹⁶ și constau în obligația comercianților de a-și exercita activitatea cu bună credință, potrivit uzanțelor cinstite cu respectarea intereselor consumatorilor și a cerințelor concurenței loiale. Totodată nici o firmă nu va putea cuprinde o denumire întrebuițată de comercianții din sectorul public. Deși actele normative fac referire doar la verificarea disponibilității, operațiunea în sine vizează în concret constatarea îndeplinirii și a celorlalte condiții de validitate, respectiv distinctivitatea și caracterul licit al firmei. Cercetarea disponibilității firmei, efectuată de Oficiul registrului comerțului prin personalul său are caracter administrativ și pregătitor, asupra legalității firmei urmând a se va pronunța judecătorul delegat, prin încheiere, sau, după caz, directorul Oficiului registrului comerțului, prin rezoluție.

¹⁴Norme metodologice nr 608 din 15 aprilie 1998 privind modul de ținere a registrelor comerțului și de efectuare a înregistrărilor, emise de Camera de Comerț și Industrie a României și de Ministerul Justiției, publicate în M.Of.nr. 176 din 11 mai 1998

¹⁵Ion Băcanu, op. cit., p.22

¹⁶Art.1 din Legea nr.11/1990 privind combaterea concurenței neloiale, modificată și completată, publicată în M.Of. nr. 24/30 ianuarie 1991

În categoria condițiilor de fond, alăturat celor trei detaliate anterior, apreciem că trebuie inclus și *conținutul denumirii* persoanei juridice. Deși nu este consacrat în mod direct sau implicit ca și condiție de validitate a firmei, legea neînstituind nici măcar obligația Oficiului registrului comerțului de a respinge înregistrarea ce nu are conținutul prevăzut de dispozițiile legale incidente. Dreptul român a preferat o diferențiere a firmei în funcție de forma particulară în care este constituită persoana juridică..

Pentru societăți comerciale regulile de compunere a firmei sunt expres consacrate de dispozițiile Legii nr.31/1990 R și au o structură distinctă în raport de forma juridică concretă. Astfel, la societățile comerciale în nume colectiv firma trebuie să cuprindă numele a cel puțin unuia dintre asociați, cu mențiunea “societate în nume colectiv”, scrisă în întregime; firma societăților comerciale în comandită simplă conține numele a cel puțin unuia dintre asociații comandați, cu mențiunea “societate în comandită”, scrisă în întregime. La societățile de persoane legea precizează că în situația în care numele unei persoane străine de societate figurează, cu consimțământul său în firmă, acea persoană va răspunde, ca și asociații comandați, nelimitat și solidar pentru toate obligațiile societății. Aceeași regulă este operațională și în situația în care firma unei societăți în comandită conține numele unui comanditar. La societățile de capitaluri, firma este compusă dintr-o denumire proprie, de natură a o deosebi de firma altor societăți și va fi însoțită de mențiunea scrisă în întregime “societate pe acțiuni” sau forma acronimică “S.A.”, respectiv de mențiunea “societate în comandită pe acțiuni”. Pentru societățile comerciale cu răspundere limitată, firma este compusă dintr-o denumire proprie la care se poate adăuga numele unuia sau a mai multor asociați și va fi însoțit de mențiune scrisă în întregime “societate cu răspundere limitată” sau de SRL. .

Firma societăților și companiilor naționale este alcătuită din cuvintele societate națională, respectiv companie națională succedată de o denumire proprie sau cuvinte de identificare, urmate de mențiunea “S.A.”. Pentru regiile autonome, denumirea se compune din expresia “regie autonomă” urmată de o denumire proprie¹⁷. Cooperativa de credit își are firma alcătuită dintr-o denumire proprie urmată de mențiunea scrisă în întregime “cooperativă de credit”. Denumirea grupului de interes economic, indiferent dacă are sau nu caracter comercial, va cuprinde denumirea, precedată sau urmată de sintagma “grup de interes economic” ori de inițialele “G.I.E.”¹⁸.

Sub aspectul condițiilor de formă, Legea nr. 21/1990 privind registrul comerțului R menționează că firma trebuie să fie *scrisă în limba română*, fără a impune totuși un caracter exclusiv, fiind permisă și întrebuințarea unei limbi străine, dacă firma a fost scrisă în primul rând în limba română. Absența sancțiunii juridice constând în respingerea înregistrării denumirii care nu respectă această regulă, constituie un alt vid normativ în materie ce a avut drept consecință practică apariția a numeroase entități a caror firma este redactată în întregime într-o limbă străină.

În privința persoanelor juridice care nu au statutul de comerciant, deși fiecare categorie beneficiază de legi speciale ce reglementează modul de constituire, funcționare și încetare, nu conțin întotdeauna și dispoziții referitoare la maniera de compunere a denumirii, cu atât mai puțin mențiuni referitoare la condițiile de validitate pe care ar trebui să le întrunească. Aceste carențe legislative care se impun a fi corijate normativ sunt parțial compensate în practică de interpretarea dată de instanțele de judecată, respectiv consiliul baroului (la

¹⁷Viorel Găină, Drept comercial, Vol. II, Editura EUC-CRAIOVA, 2003, p. 81-82

¹⁸Art.122 alin (1) pct. a Legea nr.161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, publicată în M.Of. nr. 279 din 21 aprilie 2003

societațile civile profesionale cu răspundere limitată)¹⁹ ce au atribuții în verificarea respectării condițiilor de fond și de formă, stabilite normativ pentru conținutul actelor constitutive. Sub aspectul condițiilor de validitate, de fond și de forma, cărora denumirea ar trebui să le fie conformă, nu se pronunța prea explicit. Mențiuni exprese și neechivoce se regasesc în normarea denumirii partidelor politice, legiuitorul instituind caracterul distinctivității denumirii, sinonim noțiunii de noutate, și implicit caracterul de disponibilitate. Astfel, atât denumirea integrală cât și denumirea prescurtată trebuie să se deosebească clar de cele ale partidelor anterior înregistrate în Registrul partidelor politice la Tribunalul Municipiului București. (art 5 alin 1 din Legea partidelor politice nr. 14/2003). Deasemenea denumirea unui partid politic folosită de acesta începând cu anul 1990 îi aparține de drept, dacă a folosit-o primul, și nu pot fi însușită de alte partide politice, indiferent care este naționalitatea membrilor. (art.54 alin (1) din Legea partidelor politice nr.14/2003).

Caracterul disponibilității mai este consacrat și în materia asociațiilor și uniunilor constituite de societățile cooperative, dispozițiile legale impunând obligativitatea prezentării, la autentificarea actului constitutiv și a statutului asociației /uniunii, a dovezii eliberate de Ministerul Justiției privind disponibilitatea denumirii asociației/uniunii, nefiind însă precizată procedura de verificare a disponibilității și în raport de ce criterii este apreciată aceasta disponibilitate.

În materia organizațiilor sindicale legea specială ce le reglementează consacră indirect caracterul licit al denumirii stipulând ca statutul, în componența căruia se va afla și firma, nu trebuie să fie contrar legii și Constituției(art 6 alin 2 din Legea nr. 54/2003). Includerea denumirii sau firmei în actele constitutive este o obligație legală și general valabilă și pentru această categorie de persoane juridice, normarea modalității de compunere a denumirii fiind însă sporadică. Firma societăților agricole se compune dintr-o denumire prin care să se deosebească de orice alte societăți, din cuvintele “Societate agricolă”, fără prescurtări, și din indicarea localității în care își are sediul. Societățile agricole nu sunt supuse legilor speciale privitoare la firme. Societățile civile profesionale cu răspundere limitată se individualizează printr-o denumire specifică, aceasta cuprinzând numele a cel puțin unuia dintre asociați (întotdeauna având calitatea de avocați definitivi) urmat de sintagma societate civilă de avocați cu răspundere limitată²⁰. Fiecare partid politic trebuie să aibă o denumire proprie, cu obligativitatea menționării în statut atât a denumirea integrale cât și a denumirii prescurtate. Pentru organizații sindicale, asociațiile profesionale constituite de societățile cooperative, asociații și fundații legile speciale ce le reglementează prevăd doar obligativitatea menționării denumirea acestora în actele constitutive. *De lege ferenda* apreciem ca denumirea persoanelor juridice necomercianți ar trebui de asemenea să îndeplinească și ea cumulativ condițiile de validitate impuse comercianților persoane juridice: disponibilitate; distinctivitate.

Cele două trăsături trebuie apreciate în raport de denumirile înregistrate anterior în registrele speciale prevăzute de lege, caracter licit; respectarea criteriilor de formare acolo unde sunt consacrate legislativ, iar acolo unde lipsesc să fie avute în vedere pentru o viitoare completare normativă; scrierea în limba română. Denumirea persoanelor juridice societăți cooperative va fi menționată obligatoriu în actele constitutive, fiind chiar normată și modalitatea de compunere a acesteia, respectiv din denumirea societății cooperative însoțită de mențiunea societate cooperativă. Propunerile făcute anterior considerăm a fi valabile și pentru această categorie cu atât mai mult cu cât aceste persoane juridice au

¹⁹ Statutul profesiei de avocat publicat în M.Of. nr.45 din 13 ianuarie 2005

²⁰Art. 189 alin (1) Statutul profesiei de avocat publicat în M.Of. nr. 45 din 13 ianuarie 2005

statut de comercianți, organizațiile cooperatiste (exceptând cooperativele de credit și casele centrale ale cooperativelor de credit reglementate prin lege specială) existente până la intrarea în vigoare a Legii nr.1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației având obligația să-și modifice statutele aferent noilor reglementări în termenul prevăzut de lege sub sancțiune dizolvării de drept și intrarea în lichidare. De asemenea, înmatricularea acestora se face în registrul comerțului de o manieră asemănătoare persoanelor juridice comercianti, dar într-un registru separat, creat speciail pentru aceasta categorie de persoane juridice, iar înregistrarea lor se publică în Monitorul Oficial, în partea a VII , rezervată actele juridice referitoare la societățile cooperative.

4. Sancțiuni aplicate titularilor denumirii pentru nerespectarea regimului juridic aferent acesteia. Majoritatea sancțiunilor vizează în principal persoanele juridice constituite sub forma societăților comerciale motivat de ampla reglementare de care se bucură aceste subiecte de drept, dar nejustificat pentru absența normării și a acestui aspect în privința celorlalte persoane juridice. Natura și severitatea sancțiunilor instituite pentru nerespectarea regimului juridic al denumirii sunt dependente de natura normelor încălcate, cele mai multe dintre ele având caracter dispozitiv : *sancțiuni specifice societăților comerciale și reglementate de Legea nr.31/1990 privind societățile comerciale.*

Notarul public va refuza autentificarea actului constitutiv sau, după caz, persoana care dă dată certă va refuza operațiunile solicitate, dacă din documentația prezentată nu rezultă disponibilitatea firmei potrivit dovezii eliberate de Oficiul registrului comerțului. Absența din actele constitutive a unei clauze esențiale cum este cea referitoare la firma constituie o neregularitate și va putea fi corijată, respectiv este sancționată diferit, în raport de momentul descoperii sale: dacă este constatată cu ocazia exercitării controlului de legalitate de către judecătorul delegat asupra cererii de înregistrare a societății comerciale, acesta va autoriza constituirea societății și va dispune înmatricularea ei numai dacă va fi inclusă în actul constitutiv clauza referitoare la denumirea societății. Dacă neregularitatea nu a fost înlăturată, judecătorul delegat va respinge prin încheiere motivat cererea de înregistrare în condițiile legii(art. 46). Dacă nementiionarea denumirii în actele constitutive este constatată după înmatricularea societății, legea ofera posibilitatea oricarei persoane interesate să exercite cu respectarea condițiilor impuse de lege fie acțiunea în regularizare, fie acțiunea în anularea societății (fiind unul din cazurile de nulitate a societății, expres și limitativ prevazute de actul normativ în discuție). În cazul unui conflict de interese, generat de sesizarea instanțor judecătorești competente cu ambele acțiuni, deși nu există o dispoziție legale care să reglementeze acest aspect, în doctrină s-a apreciat că ar trebui să aibă câștig de cauză acțiunea în regularizare²¹.

Ultimele doua sancțiuni sunt aplicabile și persoanelor juridice societăți cooperative potrivit dispozițiilor art 8 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației²². Pentru firmele deja înmatriculate, persoanele juridice deținătoare ale acestora care nu și-au îndeplinit obligația ca în termenul impus de lege să solicite acordul autorității competente pentru folosirea denumirii, sunt sancționate cu amendă de 25 milioane lei și dizolvarea de drept a persoanei juridice, lichidarea, precum și radierea acesteia din registrul comerțului, în condițiile legii. Reglementările au facut chiar și obiectul ridicării unei excepției de neconstituționalitate invocându-se caracter retroactiv al acestor textelor de lege ce încalcă astfel prevederile constituționale În Decizia data de

²¹ Stanciu D.Cârpenaru, *Drept comercial român*, Editura All Beck , București, 2002, p. 201

²²Prevederile art.46-59 din Legea privind societățile comerciale, republicată, se aplică în mod corespunzător

Curtea Constituțională aceasta a apreciat că textele legale aflate în discuție nu retroactivează, ci doar dau expresie principiului aplicării legii noi referitoare la schimbarea unei situații juridice pentru viitor²³.

Sanțiunea reglementată de Legea nr. 21/1990 privind registrul comerțului și constând în refuzul Oficiului registrului comerțului de a înscrie firma dacă se constată una din următoarele situații: noua firmă, a cărei înmatriculare este solicitată, este asemănătoare cu o alta înregistrată anterior și nu au fost introduse vreo mențiuni care să o deosebească de aceasta (fie prin desemnarea mai precisă a persoanei, fie prin identificarea felului de comerț exercitat sau în orice alt mod) sau dacă mențiunile introduse sunt de natură să inducă în eroare asupra naturii sau întinderii comerțului ori situației comerciantului; firma conține cuvintele sau sintagmele: "național, român, institut" și/sau derivatele acestora ori cuvinte sau sintagme caracteristice autorităților și instituțiilor publice centrale și nu a obținut acordul de utilizare din partea Secretariatului General al Guvernului; firma conține cuvinte sau sintagme caracteristice autorităților și instituțiilor publice locale și nu a fost obținut acordul de folosire a denumirii din partea prefectului județului, respectiv al municipiului București, din circumscripția teritorială în care solicitantul și-a stabilit sediul social. La eliberarea acordului autoritatea îndreptățită trebuie să țină cont că acea firmă să nu fie de natura să creeze confuzie cu denumirea unei instituții publice ori de interes public; conține denumiri din sectorul public; conține mărci înregistrate la O.S.I.M. sau mărci de notorietate, fără să aibă ca asociat firma deținătoare a mărcii; aduce atingere normelor imperative, bunelor moravuri sau ordinii publice; conține sintagme și cuvinte care potrivit unor legi speciale nu pot fi utilizate decât în anumite condiții (cuvântul bancă nu poate fi inclus în firmă decât dacă este o societate comercială bancară; denumirea *cooperativă* și particula *coop* nu pot fi folosite decât de societățile cooperative constituite în conformitate cu Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperatiei (art. 5)).

Noțiunea de denumire poate fi abordată și din alte perspective de genul drepturilor conferite titularilor legitimi, cazurile de încălcare a dreptului la firmă și mijloacele de protecție aferente, legătura sa cu celelalte semne distinctive din materia proprietății industriale, statutul de element mobil incorporat component al fondului de comerț al comercianților. Totuși analiza fragmentară a aspectelor detaliate anterior oferă argumente evidențiate ale importanței pentru persoana juridică a atributului de identificare reprezentat de denumire, atât pentru ea ca titulară de drepturi și obligații, cât și pentru ceilalți participanți cu care interacționează în raporturile juridice în care devine parte. Cu atât mai mult se impune completarea normativă a vidurilor, impreciziilor sau inadvertențelor existente în legislația generală și specială aferentă acestei teme.

²³Decizia nr. 188 din 31 martie 2005 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 39 alin 3 și 7 din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, astfel cum au fost modificate prin art. 1 din O.G. nr. 72/2004, aprobată cu modificări prin Legea nr. 519/2004, precum și ale art. II alin 1, 5, 6, și 7 din aceeași ordonanță publicată în M.Of. nr. 584/6 iulie 2005